

ozirom na tedanje stanje jezikovnega vprašanja, po katerem besede »einer der bei Gericht (torej pri sodiščih sploh, ne samo pri tem ali onem sodišču) — üblichen Sprachen«, ne morejo pomeniti nič drugega, kakor besede §-a 13. o. s. r. »der landesüblichen Sprache« in besede dvor. dekreta 1835 »Gerichtssprache oder eine der Landessprachen« — —.

Ta izvajanja češkega znanstvenika so ravno tako važna tudi za jezikovne razmere na Slovenskem ter so vredna, da jih vsak slovenski jurist - praktik dobro prouči ter se po njih ravna, ne pa po prisiljenih nemških komentarjih.

E. K.

Še en pot: „Nekateri slovenski pravniški¹⁾ izrazi“.

Priobčil Upravda.

Kolikor sem mogel pregledati iz svojega zakotja, se je drju. Volčiču vendar nekoliko volja izpolnila: k zgoraj naslovljeni razpravi²⁾ sta se odzvala — dva jezikoslovca, Verax v »Ljubljanskem Zvonu« (št. 4. t. 1.) in dr. Jos. Tominšek v »Planinskem Vestniku« (št. 5. t. 1.).

Ne dvomim, da treba visoko ceniti tudi »drugačno« mnenje jezikoslovcev, ako se opira na stvarne razloge; ker se mi pa vidi, da razlogi rečenih dveh jezikoslovcev niso podprti dovolj, naj tudi jaz, priprost pravnik, ki ne umem toliko jezikovnih korenin in debel, povem svoje prigovore proti istima ocenjevalcema, saj: da se resnica prav spozna, treba čuti oba zvona!

Pred vsem moramo po resnici ugotoviti, da Volčičev sestavek govori le o pravniških, bolje, pravnih izrazih, to je onih strokovnih izrazih, ki naj jih rabi pravnik, da točno označi pravna razmerja in ustanovila, o katerih mora razpravljati. V vsaki stroki treba rabiti določene besede, da se z njimi kratko in točno pove, kar se hoče reči v njenem področju. Črevljar pravi, da napravi »zbite« črevlje,

¹⁾ Bolje bi bilo pravni izrazi, ker niso samo za pravnike, ampak pravne stvari sploh.

²⁾ V št. 11 in 12 »Slov. Pravnika« l. 1910. in v posebnem natisu.

vinogradnik rabi v svojem delu »reznik«, dasi marsikateri priprost Slovenec ne ve natančno, kaj da sta onadva hotela povedati s temi besedami. Takim nestrokovnjakom bodeta črevljar in vinogradnik pač z drugimi besedami povedala, kaj da namerjata in rabita, in ravnotako pač pravnik drage volje malo obširneje z drugimi besedami opiše pravne naprave, kadar jih mora ali hoče razjasniti nepravnikom. Radi tega pa črevljar, vinogradnik in — pravnik ne opuste svojih strokovnih izrazov (terminov), rabili jih bodo dalje, ker so najpriročnejši — in tudi med ljudmi drugega poklica se bo vedno širil krog tistih, ki bodo razumeli, kak pomen imajo ti strokovni izrazi.

Iz izvajanju obeh rečenih ocenjevalcev, posebno pa g. Veraxa, posnemam, da nista dovolj vpoštevala te namere, ki jo ima razpravica, ampak, da sta svoja mnenja oddala bolj s stališča, bode li te strokovne izraze takoj umel vsak Slovenec, bolje, jih bodo li umeli oni, ki jih pozna midva. Od todi je mogoč gosp. Veraxa izrek, o katerem moram izpregovoriti še kasneje, da se namreč dr. Volčič trudi ob ustanovitvi od besede do besede iz nemščine prevajane terminologije. Gospod Verax se je v tem, kratko rečeno, ljuto zmotil, ampak s tem še ne prepreči, da se tudi v slovenščini ustanovi boljša pravna terminologija najprej med pravniki in s časom tudi med nepravniki, kakor se je to godilo in se dogaja še pri vseh narodih.

Ob tem naporu moram kajpada trdno podlago iskati v živem narodnem jeziku, če je pa v le-tem že kak dober izraz, ki ga imajo tudi sorodni, predvsem južni slovanski rodovi, tedaj nam ni treba razmišljati, da ga tudi mi ne bi povzdignili do splošne rabe, dasi se je doslej rabil morda le na manjšem ozemlju. Pogubno je za nas, da bi še razširjali »one razlike govora, ki ga govori slovanski človek od Julijskih Alp pa daleč doli do rumelijskih ravnin. In če je torej etniška skupina na tako obséznem prostoru po jeziku istovetna, ali ni naravno, da pravi prijatelj napredka in prosvete razmišlja, da li bi ne bilo mogoče, da se ta enotna etniška skupina pretvori tudi v eno in isto literarno konsumno področje? Ta problem moramo rešiti ali pa bomo neizogibno izgubili našo stvar.« (Babič-Gjalski na občnem zboru »Društva hrvatskih književnika« l. 1911.) — Zato pa mislim, da treba držati, kar nas druži, ne pa iskati, kar nas loči. Kar je jezikovno in v tem oziru dobro, moramo podpirati, širiti, ne pa fatalistno vzklikati: sicer bo pa navada (usus) odločila, katera beseda

bo ostala v narodu. Ljubmojte g. Verače, po Vašem mnenju se nam tudi ni trebalo poganjati o tem, da bi ljudje uporabljali n. pr. besede *s o d n i k* in posebno *s o d i š č e*, ampak naj bi še naprej se sklicevali na »rihtarja« — kakor otroci še sedaj bijejo rihtarja — in naj bi hodili v »rihto«, katere besede so bile vsled tujega vpliva občno razširjene posebno po Gorenjskem. Pravilna raba slovenskih izrazov v uradih, pravnih spisih in šolah je pa vendar pripomogla, da se je pozabil »rihtar« in da je tudi beseda *sodišče* že splošno v rabi, dasi ta beseda ne pomenja popolno tega, za kar se rabi in dasi se pismeno in ustno rabi vzporedno z besedo »sodnija«, ki pa, kar sploh velja, nima slovenske, oziroma slovanske končnice. Mislim torej, da tudi dobrih pravniških izrazov ne smemo pustiti brezbrizno v svet, temveč da jih morajo tudi jezikoslovci priporočati, pred slabimi pa svariti. Tako zmaga boljši jezik tudi v poljudnem slovstvu in si tudi narod prisvoji dobrih izrazov, kjer jih še nima. To omenjam o izjavi gospoda ocenjevalca v »Zvonu«, ki sicer priznava, da bi z ozirom na sosedne slovanske jezike kazalo pridružiti se pisateljevemu mnenju in dati prednost besedi *r a z p r a v a* pred *o b r a v n a v a*, toda pristavlja: odločil pa bo usus.

Sicer se ni nobeden obeh ocenjevalcev hotel ali utegnil pečati z vsemi izrazi v Volčičevi razpravi, temveč jih je gosp. Verax pridvignil le sedem, dr. Jos. Tominšek pa dva ista, kakor njegov tovariš, in tri posebej. Odpravimo najprej te poslednje tri izraze!

Rečenemu ocenjevalcu (dr. Tominšku) je žal, da so se juristi odpovedali besedi *p o s t a v a* in sprejeli z *a k o n* v pomenu *Gesetz*. Že M. Cigale je v svoji Znanstveni terminologiji (l. 1880.) svetoval, da bodi *Gesetz* zakon, *Ehe* sveti zakon, ali po Hrvatih — ženitba ali drugo kako nadomestilo. Meni ni prav nič žal za to odpoved proti *p o s t a v i*. Kakor izvaja dr. Volčič dobro, je »postava« za ta pojem hlapčevski prevod iz nemščine, proti katerim potvorbam njegov ocenjevalni sodrug svari po pravici. Res, da je sedaj križ s tem, da se ena beseda rabi v dvojnem pomenu, toda, kakor se izvaja v razpravi, imamo namesto besed *zakon* in *zakonski* v drugotnem pomenu besede *ženitev*, *ženitveni* itd., ki jih narod rabi v več zvezah in bi jih umel, ako bi jih pravniki za ta pojem rabili splošno, saj zveza besedi podaja njih pomen. Nasprotno tudi besedo *p o s t a v a* lahko zasučemo v stavku tako, da brez stika z drugimi navedbami ne vemo, kaj pomenja. V vprašanju: kakšna postava

je to? pomenja postava lahko 1. der Körperbau, 2. die Stellung, 3. das Kapitel eines Buches in še 4. po nemški besedni sestavi povzeto: das Gesetz (Pleteršnik). Enako pa ima tudi pridevnik *postaven* več pomena.

Nimamo torej strahu, da se nam zmešajo pojmi, ako zopet postavimo besedo zakon v svoje prvotne pravice, tudi če ji ostane drugotni njen pojem. Rusi imajo zakon sicer le v prvotnem pomenu, vendar pa rabijo tudi: *prinjätъ zakonъ* — stopiti v zakon ter tudi Hrvati rabijo to besedo v drugotnem pomenu, dasi redkeje.

Gospodu ravnatelju dr. Tomišku dalje ne ugaja izraz *soprog* za Ehegatte, ker — ima v sebi specifiški znak nekaj gospodskega. Mislim, da ta sodba ne velja popolno, ampak izpravljam tako, da ima ta izraz le znak manj navadnega, izbranega jezika, ker je pač ta beseda v našem jeziku novejša. V navadnem pogovoru bi torej sodnik hlapca Luko pač vprašal, kako da je ime njegovi ženi, ampak v sodbe in druge pravne spise, kjer hoče določno označiti pojem Ehegattin, bo pa postavil *soproga*, ravnatoko, kakor se to dogaja ob drugih resnejših prilikah. Na smrtovnih obvestilih (parte) n. pr. vidimo vobče podpisane *soprog* ali *soproga* prav priprostih pokojnikov in nihče se temu ne čudi. Pa tudi ob drugih prilikah ni več krohota radi enakih besedi; živimo v času zenačenja zahtevanj in časti, to mi pravniki dobro vemo, ker imamo vsak dan opravila s činitelji teh prizadevanj.

Bodita torej med pravniki *soprog* in *soproga* za gospodo in za kmete, pri obojih pa sta včasih zakonska ali zakonita (gesetzlich), včasih pa nista, včasih sta postavna (zastavna, lepa), včasih sta pa ničasta ali grda, *soproga* sta pa vendar, to je gotovo in se ne da preobračati dvoumno.

Poročka se je zvršila, je končana — pomenja, da je duhovnik opravil dotično uradno dejanje, torej zadostuje za »Trauungshandlung« Sicer bi se za ta pojem lahko vzela tudi beseda »poročitev«, ki jo priporoča dr. Tomišek, ali še bolje »poročanje«, dasi imati obe besedi tudi pomen: die Berichterstattung in poslednja še das Auftragen.

Razporoka tudi v naši beletristiki, kar bi sicer za pravnike ne bilo odločilno, ne pomenja die Trennung, ampak die Scheidung der Ehe (Pleteršnik), katera pojma se razlikujeta bistveno. Za Trennung imamo dober star izraz *razveza*, lahko

pa sprejmemo hrvatski, oziroma ruski izraz *razvod*, ki ne nasprotuje naši slovnici, česar pa ne moremo reči o izrazu *razporka*.

Dr. Tomiňšek končno pritrjuje drju. Volčiču, da *posinovljenec* zadostuje za pojem *Adoptivkind*, tudi ako bi dotično dete v resnici bilo le hčerka, ker velja »sin« za zastopnika potomstva, n. pr. naši sinovi, naši potomci, dasi so v obeh tudi hčere in potomke. Gospodu Veraxu pa jezikovna podrobnost ne dopušča take negacije ženstva, priporoča torej izraze *zasvojiti* ali *posvojiti*, *posvojenec*, *posvojenka*. Mislim, da bi se dalo govoriti o tem, saj dr. Volčič navaja sam, da imajo Čehi: *osvojitelj*, *osvojenec*, *osvojenj*; naše bi torej bilo *posvojitelj*, *posvojenec*, *posvojenje*. Toda *posvojiti* in *zasvojiti* pomenja za prav isto kakor *prisvojiti*, t. j. zase pridobiti (*zueignen*), kar se pa ne zлага popolno s pojmom *adopcije*.

Nadaljujmo z nezadovoljnostmi g. Veraxa, da potem končamo z mnenji obeh ocenjevalcev o izrazih *prigovor* in *ugovor*.

Conditio resolutiva torej ne bodi razvezen pogoj, kakor je že v starem Cigaletovem prevodu obč. drž. zakonika, ampak razvezujoč, *conditio suspensiva* bi torej bil odgajajoč ali odkladajoč pogoj proti odlóžnemu v starem prevodu. Res je, da ima hrvatski prevod v §-u 696 o. drž. zak.: *uvjet razvezujući i odgadjajući*, ter češki prevod ima ondi: *výminka rozvazovací a odkládaci*, toda nova Smirićeva hrv. terminologija ima: *uvjet razrješni i odgodni*. Stari in po Volčiču priporočeni izrazi torej ne nasprotujejo bistvu pojmov in se mi vidijo blagoglasnejši, kar se tudi ne sme prezirati. Tudi Babnik (1894) ima: *razvezen* in *odloživen pogoj*.

Dr. Volčič ugotavlja, da so izraz *locatio-conductio* prej slovenili *rabokup*, a sedaj da ga: *najem* in *zakup*; priporoča, da naj se radi krajšega izražanja za oba pojma zopet sprejme *rabokup* ali pa iz hrvatskega sprejme uporaba (*uporabna pogodba*). Gospod Verax trdi, da je *uporabna pogodba* tista, ki se da uporabiti, jaz pa mislim, da je tudi tista, ki ustanavlja določila o uporabi, ravnotako, kakor se govori in piše le: *najemna*, *zakupna*, *ženitvena pogodba*, *smrtni grehi* in govori celó — *zakmašna srajca*.

Istemu ocenjevalcu tudi ni prav, da se zopet zagovarja izraz *postopek*, ki ga je uvel Levstik, in da se rabi *postopanje* le v zmislu *Vorgang*, kakor to določa Babnikova terminologija. *Postopek* mu

je nekam majhen, meni pa se zdi le krajši, kakor postopanje, kar je čisto prav, ker uradovanje in poslovanje je po novih sodnih redih dosti — hitrejše in krajše, kakor je bilo prej. Če imamo torej Slovenci izraz z ravno tolikimi zlogi kakor Hrvatje in Nemci, bomo menda še izhajali, kakor oni.

Dalje se navaja v »Ljub. Zvonu«, da postopnik ne izhaja od postopka, ampak od postop, oziroma postopen. Potrjujem, saj nasprotnega ni trdil nihče in torej priporočilo »nekoliko slovnice« tu ni na mestu, ravnotako ne, kakor izpostavljanje oblik hrvaščina in srbsčina, ki so ali tiskovne ali pravopisne pomote in nimajo nič opraviti z razmotrivanjem o pravnih terminih.

Končno stoji, da je za inozemec tudi lahko vnanjec ali vnanjik. Res je, da se tako govori po nekaterih krajih in da se ondotnim ljudem ta pojem tudi prilično lahko razlaga s to besedo, ampak za strokovno izražanje treba vendar več točnosti in doslednosti. Če je inozemec — vnanjec, bi moral biti tuzemec — notranjec, katere besede pa v tem pomenu vendar ne rabi nihče. Pustimo torej inozemca in tuzemca!

Gospoda dr. Tomiňsek in Verax končno soglašata v tem, da je Einrede — Einwendung le ugovor, ne prigovor in tudi vgovor ne. Čujmo njune razloge!

Cenjeni gospod Verax povdarja, da pomenja »prigovor« v staroslovenščini »hortatio« in »prigovarjati« — hortari (zureden), kakor v naši novi slovenščini in da drug pomen teh besed, namreč einreden, bestreiten — ni dokazan, pač mogoč.

Kako je v staroslovenščini pač ne vem in tudi ni odločilno, vem pa dobro, da imata izraza prigovor in prigovarjanje v živi novi slovenščini ta drugi pomen po vsem čistem obsegu, kakor ga trdi dr. Volčič. Zato se ni treba sklicevati samo na žive priče, ampak prav na tista dela, na katera se sklicuje g. Verax sam. Isti Pleteršnikov slovar ima na str. 306/II. besede: prigovarjanje, prigovarjati, prigovor, prigovoriti, vse za obojni navedeni pomen ter za pomen Einrede i. t. d. navaja dokazila: Dolenjsko, Belo Krajino, Cigaleto in Janežičev, Zalokarjev, Murkov, Megiserjev slovar ter Miklošičevo slovarsko gradivo. Sklicuje se tudi na Valjavčevo zbirko, na S. Krelja in druge stare pisatelje. Ti viri in pisatelji so doslej veljali, kadar je trebalo podpreti kako morda ne več sploh znano besedo, mislim torej, da imajo tudi za prigovor in prigovar-

jati nekaj podpore. Pa tudi brez teh starih virov žive te besede v istih pomenih po vsem Slovenskem razun v krajih zapadno od Ljubljane; ti pa jih lahko sprejmo v svoj besedni zaklad tembolj, ker jih imajo vsi drugi južni Slovani, kateri v tem pomenu ne poznajo besedi **ugovor**, **ugovarjati** i. t. d.

Besede **prigovor** i. t. d. v označenem pomenu rabijo tudi slovenski pravniki na Primorskem splošno in ni tedaj prav nikakega dvoma, da so v tem pomenu v priprostem narodu in med strokovnjaki po Slovenskem razširjene bolj kakor **ugovor** ali **vgovor**.

Mislimo pa, da se oblike **ugovor**, **ugovarjati** tudi slovniško ne dajo upravičiti za ta pomen.

Isti Pleteršnik pravi pri črki **u**: 1.) znači odmikanje: ent, weg — uiti i. t. d. 2.) iz nedovršnih glagolov dela dovršne: ubiti, ugasiti, ugledati, utopiti.

Fr. Levec, »Slovenski pravopis« pa umestno pojasnjuje pod št. 456 b), da ta predlog pomenja dokončatev ali dovršitev kakega dejanja ali premembo stanja n. pr. ubiti, udariti, . . . uboj, ujeta, umor.

Prav je torej, kakor navajata dr. Tominšek in Verax, da se piše z **u**: ustaviti, užugati, upreti se, ureči, urok, ampak ne zato, ker začetni **u** izraža neko nasprotstvo, temuč ker se s tem označuje dovršitev dotičnega dejanja ali prememba stanja: stavilo, žugalo, prlo, reklo se je in sicer tako in odločno, da se je končno res ustavilo, užugalo, uprlo, ureklo, da se je postavil urok (narok) ali da je kdo dobil uroke. Ravno tak postop pa se vrši pri glagolu govoriti; govori se in govori, pa ne brez uspeha, ampak da se končno dogovori, da se torej **u g o v o r i** in napravi **u g o v o r**, pogodba. To že dobro poudarja dr. Volčič, dasi gotovo ni bil niti pogledal, kaj pravi o tem Pleteršnik in Levec.

Pa tudi v ruščini pomenja **ugovór** samo to kar **dogovór**. (I. Pavlovsky: rusko - nemški slovar, Riga 1876).

Kar trdi g. Verax o dveh različnih konstrukcijah pri »*einreden*« (persuadere, interpelare), velja v slovenskem jeziku pač za izraz **prigovarjati**, ne pa za **ugovarjati**. Govor in **prigovor**, govoriti in **prigovarjati** se vrše vzporedno; **prigovornik** s tem govornika nagovarja, naj se odloči v **prigovornikovem** zmislu, oziroma nasprotuje njegovemu govoru, intenzivnost njegovega govora je močnejša ali slabša, pa vedno izraža nasprotje misli prvotnega govornika.

Pri ugovoru, ugovarjati pa ni več nasprotovanja, ampak obe stranki sta tedaj že edini, kakor je povedano zgoraj. — Pisatelji do novejšega časa sploh niso poznali besedi **ugovor**, **ugovarjati** v drugotnem pomenu (Einrede, einreden), temuč le **vgovor**, **vgovarjati**. Isto velja o starejši slovenskih slovarjih, ki pa vsi poznajo izraze **prigovor** in **prigovarjati**. Cigale ima v Wolfovem nemško-slovenskem slovarju (l. 1860.) pri Einrede poleg vgovor na drugem mestu ugovor, s pristavkom: in Uk. (Unterkrain) und serb. prigovor. Dalje ima pri Einspruch vgovor in ugovor, pri widersprechen pa le prereči, prerekati, pri Widerspruch prerokanje St. (Steiermark), preroka.

Murko: Ročni besédnik, »kakor se slovenščina govori na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in v zahodnih straneh na Vogerskem (1832) sploh ne pozna oblik **ugovor** in **ugovarjati**, pač pa sestave s predponami v, pri in pre.

M. Cigale ima v svoji prej omenjeni Znanstveni terminologiji (l. 1880) pri besedah widersprechen, Widerspruch, prerokati, preko-slovje, dasi bi lahko imel še vgovor ali ugovor, kakor se sedaj pretvarja ta beseda. Babnikova pravna terminologija l. 1894. ima pri Einspruch še vgovor, vgovarjati, Kavčnikov dodatek k nji l. 1902. pa že ugovor, ugovarjati.

Ne motim se, ako trdim, da priprost narod niti besedi ugovor, ugovarjati, niti vgovor, vgovarjati ni poznal in da jih še dandanes malo pozna v tem drugotnem pomenu, pa bodisi tudi po Gorenjskem ter da so jih le prevajalci vnesli za nemške izraze Einrede in einreden. Dokler smo si bili tega v svesti, smo tudi pisali te besede s predpono v, če jih sedaj nekateri pišejo s predpono u, ne smemo misliti, da je to prav in, da je razvoj narodnega jezika vzrok ti premembi. Tudi v jeziku se večkrat neupravičeno sklicujejo na »narod« in »ljudstvo«, kakor se to dogaja v politiki, dasi nima narod nobenega poželjenja po zahtevah, ki mu jih podtičejo nekateri ljudje.

V slovarjih se potem pač nahajajo vse oblike, ki se rabijo v pismenstvu, dasi morda niso prave. Tako je prišlo tudi v Pleteršnikov slovar: ugovor, ugovarjati i. t. d., ne da bi bilo s tem ugotovljeno, da so te oblike prave. V Janežič - Hubadovem slovarju, zadnja izdaja (1908) se nahajajo obojine oblike, s predpono u in v.

Tako mislim, da se nam ni treba potezati za ugovor in ugovarjati v pomenu Einrede in einreden, Einspruch, widersprechen, temuč, da rabimo za to prave slovanske in slovenske izraze: pri-

govor, prigovarjati. Kdor pa misli, da mora pridržati tuj izraz, naj rabi pač vgovor in vgovarjati. Dr. Volčič je torej po pravici pobijal napačno novost iz slovniških in radi potrebnega stika s hrvatsko terminologijo tudi praktičnih ozirov.

Kakor sem omenil že prej, moram še končno zavriniti trditev g. Veraxa, da se dr. Volčič mnogo trudi za ustanovitev terminologije, prevajane iz nemščine od besede do besede. Ta splošna trditev, ki je menda nehote prišla v oceno in ki jo pobijajo že končne njene izjave, nima nikake podlage, kajti resnično je ravno nasprotje tega, kar se trdi z njo. Kdor je le površno pregledal obsežne knjige, ki jih je dr. Volčič doslej uredil, mora odkritosrčno priznati, da v teh knjigah ni tistega petrificiranega kurijalnega sloga, tistih germanskih barbarizmov in kovanic, kakor jih žal in le radi naše jezikovne vzgoje, nahajamo skoro v vsaki rešitvi naših oblastev. Da takega skvarjenega jezika ni v teh knjigah, izhaja že od tega, da so prevajalci velikega dela v njih znameniti naši pisatelji F. Levstik, Fr. Levce in K. Štrekelj. Ni treba, da bi bil vsakdo zadovoljen z vsemi podrobnimi posameznostmi teh knjig, največ prigovorov imajo tisti pisateljevi okoreli tovariši, slovenski in neslovenski, ki ne znajo dobro našega narodnega jezika, ampak za pravilnost našega pravnega izvrševanja bilo bi že neprecenljive vrednosti, da so se prevodi omenjenih dobrih slovenskih jezikoslovcev in pisateljev spravili v ročno, porabno obliko, da so se, posebno Levstikovi, oteli štiridesetletnemu prahu. Ako bi se bilo to zgodilo pred 20. ali več leti, bi bilo reklo naših pravnikov pač čisteje in stalneje kakor je. Pa kar je zakasnelo, še ni zamujeno; treba pač knjige imeti in rabiti jih, potem se lahko previdi trud, ki ga je imel urednik z njimi, tedaj se more oceniti duševni in gmotni trošek, ki ga je položil vanje. Tujci, hoteči iz teh knjig še le učiti se slovenščine, ne vspevajo z njimi, pač pa lahko domačini nepravniki. Seveda večina teh knjig ni pisana poljudno, ker to ni njih namen, kakor tudi ni mogoče, da bi vsak priprost človek katerega naroda koli ob sebi umel vse pravne izraze oblastvenih rešil. Potrebna pojasnila morajo pač podati uradniki, ki dobro poznajo tudi dialektne posebnosti tistega kraja, v katerem so nameščeni.

Zato je treba nepreklicno zahtevati, da znajo uradniki in posebno sodni uradniki narodni jezik popolno in ne morda samo nekaj besedi in stavkov, naučenih v kakem kurzu, kojega voditelj

bi še najbolj potreboval slovenskega pouka. V tem oziru moramo ugotoviti, da smo sedaj posebno na Koroškem in Štajerskem slabjši, kakor smo bili v dobi absolutizma, sedaj se godi več krivic vsled jezikovnega neznanja, kakor se jih je v tistem času. Tedaj so uradniki sicer izgotavljali spise v nemščini, ampak bili so domačini, ki so umeli narodov jezik popolno, sedaj uradujejo v tistih krajih tujci, ki slovenščine ne umejo, ker vlada neče domačinov sprejemati. Tu morajo odpomoči drugi faktorji, ne pa slovenske pravne knjige.

Slovenske pravne knjige naj so v pomoč tistim sodnikom, katerim se ni treba boriti s slovenskim jezikom, one naj so jim v stvarno in jezikovno pomoč. Kadar se bodo naši uradniki dejanski zanimali za te knjige, potem bo tudi narod skozi pojmlil uradni slog, ki se pa sicer posebno v nemškem uradnem slogu največ loči od narodnega, ter potem bodo tudi taki uradniki sami nasvetovali, kako bi se dale dosedanje knjige še opiliti in izboljšati.

Doslej sta se, kakor sem navel, le k omenjenemu malemu sestavku o pravnih izrazih oglasila samo dva jezikoslovca in hvala jima že zato, da sta razgovor o ti tvarini spravila v tek.

Sodno-zdravniška mnenja.

Priobčuje dr. P. Defranceschi.

XIV.

Zmečkanje lehtnega živčnega pleteža na — sebi težka poškodba v zmislu §-a 152 kaz. zak.

Povzročitev božjastnega napada pod posebnimi okolnostmi — težka poškodba v zmislu §-a 132 kaz. pr. r.

Krepak, 33 let star delavec dobi po glavi in desni rami z ročico več udarcev. Onesveščenega pripeljejo v bolnico, kjer ga zdravniki takoj preiščejo in oddado sledeči

izvid:

Zelo nemiren, omračen. Desna zenica manjša nego leva, nobena se ne skrči na vpad svetlobe. Desne lehti v ohlapni omrtvici. Ako se jih dvigne in potem izpusti, padejo kakor mrtve na posteljo.